

**РОЗДІЛ IV. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ**

УДК 005.733 (477)

**Олександр Євченко,**

кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту,

Державний університет «Житомирська політехніка»,

al\_yevchenko@ukr.net

ORCID ID: 0000-0003-4330-2415

DOI

**ЕЛЕМЕНТИ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ  
В ПОЛІТИЦІ ГРОМАД**

У публікації проаналізовано сутність терміна «публічна дипломатія» як інструменту для створення позитивного іміджу країни. Здійснено огляд розвитку термінології, складових частин технології публічної дипломатії в працях зарубіжних і вітчизняних дослідників.

Визначено, що на рівні розвитку зв'язків із громадськістю на основі спільної діяльності громадських об'єднань з об'єднаннями інших країн, реалізації іміджевих, культурних, економічних, інформаційних проєктів політика певних територіальних громад може слугувати прикладом реалізації окремих складових частин публічної дипломатії в Україні.

У статті розкрито сутність основних напрямів публічної дипломатії, зокрема культурної, економічної, спортивної, кулінарної, а також наведено приклади можливостей їх використання на рівні громад.

Зазначено, що репутація країни може формуватися й формується не лише закордонними дипломатичними установами, Міністерством закордонних справ України, а й іншими суб'єктами публічної дипломатії, у тому числі й на рівні комунікації територіальних громад із зарубіжними партнерами шляхом участі в міжнародних проєктах, обміну досвідом, комунікації навколо виконання спільних зобов'язань тощо.

На основі прикладів послідовно розкрито тезу про те, що всі напрями публічної дипломатії можуть бути використані в політиці територіальних громад та забезпечувати Україні впізнаваність серед іноземних аудиторій, сприйняття України як самобутньої держави з розвиненими територіями.

Загалом у статті здійснено спробу розглянути й осмислити використання

можливостей публічної дипломатії територіальними громадами, зокрема економічної, культурної, спортивної, кулінарної дипломатії в системі формування зовнішніх зв'язків України.

**Ключові слова:** публічна дипломатія; культурна дипломатія; спортивна дипломатія; економічна дипломатія; кулінарна дипломатія; імідж держави.

**Yevchenko Oleksandr,**  
Zhytomyr Polytechnic State University,  
ORCID ID: 0000-0003-4330-2415

## THE ELEMENTS OF PUBLIC DIPLOMACY IN COMMUNITY POLICY

The publication analyzes the essence of the term «public diplomacy» as a tool for creating a positive image of the country. The development of terminology, components of the technology of public diplomacy in the works of foreign and domestic researchers is also reviewed.

It is defined that at the level of development of public relations, on the basis of joint activities of public associations with associations of other countries, implementation of image, cultural, economic, information projects the policy of certain territorial communities can serve as an example of realization of certain components of public diplomacy in Ukraine.

The article reveals the essence of the main directions of public diplomacy, in particular cultural, economic, sports, culinary ones, and also gives examples of opportunities for their use at the community level.

It is observed that the country's reputation can be formed and is formed not only by foreign diplomatic missions, the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, but also by other subjects of public diplomacy, including those at the level of communication of territorial communities with foreign partners through participation in international projects, exchange of experience together with the communication around the implementation of joint commitments, etc.

Based on the examples, the thesis was consistently revealed that all areas of public diplomacy can be used in the policy of territorial communities and provide Ukraine with recognition among foreign audiences, perception of Ukraine as an independent state with developed territories.

In general, the article attempts to consider and comprehend the use of public diplomacy by territorial communities, in particular economic, cultural, sports, culinary diplomacy in the system of formation of external relations of Ukraine.

**Key words:** public diplomacy; cultural diplomacy; sports diplomacy; economic diplomacy; culinary diplomacy; image of the state.

## 1. ВСТУП

**Постановка проблеми.** Формування позитивного іміджу завжди є актуальним завданням і важливою складовою частиною політики будь-якої держави, що прагне до інтеграції з іншими країнами в процесі світового економічного, політичного, культурного й соціального розвитку. Позитивний імідж держави, створений у масовій свідомості, передусім сприяє належному ставленню до неї з боку власної громадськості, а також відповідному позиціюванню серед інших країн, що є необхідним для успішного просування та реалізації національних інтересів. З огляду на означене особливої вагомості набуває комунікативна політика держави, одним із найважливіших завдань якої є створення позитивного образу країни, її зовнішньої та внутрішньої політики, соціальних і культурних цінностей, репрезентації громадян і способу їхнього життя. Виконання цих та багатьох інших завдань, пов'язаних зі зміцненням авторитету, посиленням впливу держави на міжнародній арені, необхідністю зосередження уваги світової спільноти, стає можливим завдяки публічній дипломатії, яка дає змогу якомога доцільніше реалізовувати безпосередні й опосередковані комунікативні впливи задля формування позитивного іміджу держави.

Питанням сутності публічної дипломатії, розвитку її напрямів приділяється достатньо уваги як зарубіжними, так і вітчизняними дослідниками. Однак суб'єктам публічної дипломатії України приділено значно менше уваги. Тому актуальність теми статті визначається передусім необхідністю комплексно дослідити можливості застосування публічної дипломатії територіальними громадами як суб'єктами публічної дипломатії в процесі створення позитивного іміджу держави.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Рівень теоретичного висвітлення зазначеної тематики доволі об'ємний. У цій статті ми спираємося на праці відомих учених і сучасні наукові розвідки. Дослідження сутності поняття «публічна дипломатія», історії появи та розвитку, складових частин технології публічної дипломатії стосуються праці зарубіжних та вітчизняних учених: М. Леонард [1] (політолог, директор Європейської ради з міжнародних відносин, котру він заснував у 2007 р.) вважає, що публічна дипломатія – це реагування на зовнішню інформацію, яка належить до стратегічних цілей, створення новинного порядку денного, побудова довгострокових відносин із зарубіжними країнами з метою визнання цінностей країни, котра здійснює заходи.

До тлумачення терміна «публічна дипломатія» Дж. Най [2] уключив положення про «м'яку владу». До проявів публічної дипломатії Н. Кулл [3] відносить проекти в галузі культури, програми обмінів, інформаційні кампанії та моніторинг зарубіжної громадської думки. Він стверджує, що нині ефективність публічної дипломатії залежить від наявності діалогу між урядом певної країни й зарубіжною громадськістю. Дослідник увів до наукового дискурсу ідею про діалог у публічній дипломатії як один зі способів підвищення її ефективності. На відміну від М. Леонарда, Н. Кулл не диференціює типи публічної дипломатії за принципом кінцевої мети. У всіх суб'єктів публічної дипломатії єдина кінцева мета – вплив на іноземну громадськість. Розглядаючи означений феномен, Н. Кулл, як і М. Леонард, уводить часовий критерій. Наприклад, вплив культурної дипломатії – довгостроковий, дипломатії обмінів – дуже довгостроковий, інформаційної політики – середньостроковий тощо. Американська експертка Р. Захарна [4] дає більш розгорнуте тлумачення публічної дипломатії з позиції політичної комунікації. Вона вперше запропонувала розглядати публічну дипломатію в декількох вимірах, де перший вимір – це публічна дипломатія з побудови відносин, що означає поширення інформації (меседжа) для просування політичних цілей. Досягнення політичних цілей за допомогою публічної дипломатії, на її думку, можливе за умови побудови відносин із цільовою аудиторією на основі встановлення довірчих відносин, а не лише поширення інформації. Відомий фахівець у царині медіадипломатії Е. Гілбоа вніс значний елемент інформаційної складової частини в розвиток концептуального розуміння публічної дипломатії. Він виділяє традиційну публічну дипломатію, медіадипломатію й дипломатію журналістів-посередників. Ідеї Е. Гілбоа були підтримані та розширені такими вченими, як Дж. Ковен й А. Арсено. На їхню думку, публічна дипломатія складається з монологу, діалогу й співпраці.

Узагальнення відомих концепцій та підходів до розгляду публічної дипломатії здійснив О. Висоцький [5], який визначає етапи розвитку досліджуваного феномену. Як тактику формування привабливого іміджу держави на міжнародній арені публічну дипломатію розглядає Н. Качинська [6]. Концептуальні основи публічної дипломатії й стратегічні комунікації в означеній сфері визначає С. Гуцал [7]. Публічну дипломатію в контексті міжнародних інформаційних відносин розглядає Є. Макаренко [8]. На особливостях сучасної публічної дипломатії наголошує О. Опанасюк [9]. Теоретичні й практичні напрацювання у сфері публічної дипломатії узагальнює М. Лебедева [10]. Дослідження особливостей культурної

дипломатії як інструменту зовнішньої політики здійснювали О. Кучмій і Н. Сербіна [11]. Деталізує особливості економічної дипломатії В. Нижник [12], [13]. Роль економічної дипломатії в зовнішньоекономічній діяльності країни визначає В. Барановська [14]. Запозичені моделі, реальні кроки та стратегічні пріоритети в контексті публічної й культурної дипломатії як засобу «м'якої сили» України розглядає М. Процюк [15]. Роль спортивної дипломатії в міжнародних відносинах вивчають Н. Литвиненко та В. Щоткіна [16]. Увагу цифровій дипломатії як інструменту комунікації приділяють В. Степанов і К. Бричук [17].

**Мета дослідження** полягає в проведенні аналізу можливості використання елементів публічної дипломатії територіальними громадами для створення позитивного іміджу України на міжнародному полі.

**Методика дослідження.** У процесі підготовки статті застосовано такі загальнонаукові методи, як аналіз, синтез та узагальнення (під час розгляду поняття «публічна дипломатія» і її основних напрямів), а також емпіричні методи – спостереження й опис результатів дослідження (під час наведення прикладів застосування елементів публічної дипломатії в політиці територіальних громад).

## **2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Публічна дипломатія – для нашої держави відносно нове явище, інституалізація якого розпочиналась у 2015 р., хоча вона використовувалась і раніше на рівні окремих недержавних ініціатив. Загалом публічна дипломатія – це інструмент зовнішньої політики для створення позитивного іміджу країни, вплив на громадську думку зарубіжних країн, зміни ставлення до країни з метою досягнення цілей міжнародної політики. Нині про публічну дипломатію в Україні більше говорять на рівні політичних інституцій, зокрема Міністерства закордонних справ України, коли йдеться про Стратегію публічної дипломатії МЗС.

Публічна дипломатія спрямована на широку аудиторію інших країн для встановлення з нею діалогу – двосторонньої комунікації. Такі дії називають «м'якою силою», концепцію котрої обґрунтував американський політолог, колишній декан Гарвардського інституту державного управління імені Дж. Ф. Кеннеді, розробник теорій неолібералізму в міжнародних відносинах Дж. Най. Науковець указує, що «публічна дипломатія – це засіб просування «м'якої влади» держави, яка, зі свого боку, має три джерела: 1) цінності внутрішньої політики й соціального порядку; 2) культура країни; 3) зовнішня політика. Тому

публічна дипломатія займається просуванням цих трьох джерел «м'якої влади» держави за допомогою трьох методів. Перший метод – це щоденна комунікація із зарубіжною аудиторією для пояснення зовнішньої політики держави. Другий – здійснення кампаній, спрямованих на просування бренду держави. Третій – проекти, спрямовані на побудову рівних відносин між країнами» [5, с. 6].

Публічна дипломатія прагне не змушувати, а переконувати, показувати, запитувати й пропонувати відповіді. Різні країни можуть обирати різні моделі публічної дипломатії, що залежить від численних факторів. Публічна дипломатія країн демократичного спрямування відрізняється від дипломатії недемократичних держав, економічно успішних країн – від держав із малорозвинутою економікою, великих і малих країн за територією й населенням. Факторів, котрі впливають на інструменти публічної дипломатії конкретної держави, є багато, тому під час вибору стратегії потрібно зважати на них.

Зазначимо, що репутація країни може також формуватися й формується на рівні комунікації територіальних громад із зарубіжними партнерами шляхом участі в міжнародних проектах, обміну досвідом, комунікації навколо виконання спільних зобов'язань на рівні громад, наприклад тих, які підписали Європейську хартію рівності жінок і чоловіків. Нині Хартію підписало 1847 місцевих громад, в Україні – 36.

Політика окремих територіальних громад може слугувати прикладом реалізації певних складових частин публічної дипломатії в Україні, зокрема:

- розвиток зв'язків із громадськістю, громадськими об'єднаннями інших країн;
- реалізація іміджевих, культурних, економічних, інформаційних проєктів спільно з громадами в інших країнах.

Потрібно зазначити, що можливість використовувати елементи публічної дипломатії значно посилилася після 2020 р. з початком пандемії COVID-19, оскільки і держави, і громади почали активно використовувати цифрові технології для комунікації. Загалом цифрова (електронна) дипломатія полягає у використанні можливостей мережі «Інтернет» та інформаційно-комунікаційних технологій для виконання дипломатичних завдань. У межах цифрової дипломатії використовуються різноманітні канали комунікації, серед яких – соціальні мережі, блоги й інші медіаплатформи глобальної мережі, «в електронній дипломатії беруть участь державні відомства, передусім зовнішньополітичне, урядові органи, а також неурядові організації, чия діяльність пов'язана з реалізацією зовнішньополітичного порядку денного» [18].

Інтернет-дипломатія, або «цифрова дипломатія», значно розширила можливості публічної дипломатії на локальному рівні, адже не обмежена фізичними контактами.

У публічній дипломатії вирізняють кілька напрямів – культурну, економічну, науково-освітню, спортивну, кулінарну та ін. Охарактеризуємо кожен напрям, а також наведемо приклади можливостей їх використання на рівні громад.

Культурну дипломатію визначають як «вид публічної дипломатії й інструмент «м'якої сили»... обмін ідеями, інформацією, творами мистецтва та іншими компонентами культури між державами та народами з метою зміцнення взаєморозуміння» [19].

Термін «культурна дипломатія» з'явився у ХХ ст., однак серед науковців і нині немає єдиної думки щодо дефініції «культурна дипломатія», хоча всі розглядають її як інструмент покращення взаєморозуміння між державами. Найвідомішим є визначення М. Каммінгса, американського політолога, який наголошував, що культурна дипломатія – це «обмін ідеями, інформацією, цінностями, переконаннями й іншими аспектами культури з метою зміцнення взаєморозуміння» [19]. Культурну дипломатію визначають також як процес комунікації з іноземною аудиторією для презентації країни, її цінностей, створення іміджу держави засобами культури.

Тому за допомогою культурної дипломатії на рівні закордонних контактів громад можна показувати відкритість нашого суспільства, його демократичні цінності, формувати позитивний економічний клімат для іноземних інвестицій для певних територій, розвивати туристичну індустрію, формувати бренди територій та сприяти формуванню державного бренду загалом. Отже, через міжнародні зв'язки громад можливо позиціонувати політику держави, долати упередженість у ставленні до країни, зміцнюючи її міжнародний авторитет та зменшуючи вплив ідеологічних нашарувань.

Найчастіше для налагодження міжнародної культурної комунікації громади звертаються до таких форм, як:

- виставки, котрі демонструють об'єкти культури;
- освітні програми;
- обмін науковими, освітніми та іншими досягненнями;
- культурні фестивалі;
- спільні культурні програми;
- туристичні маршрути тощо.

Наведу кілька прикладів із використання елементів публічної дипломатії в комунікативній політиці Житомирської міської тери-

торіальної громади, яка формує й просуває не лише імідж громади серед української та зарубіжної аудиторій, а й сприяє представленню України на міжнародній арені. Наступні приклади щодо використання елементів публічної дипломатії також будуть наведені переважно на основі досвіду Житомирської міської територіальної громади щодо представлення України серед зарубіжної економічної, культурної, спортивної спільноти й громадськості загалом.

У межах напряму культурної дипломатії можна назвати місцеві фестивалі, які стають упізнаваними та популярними навіть за кордоном, презентуючи самотність і конкретної території, і держави в цілому, наприклад Фестиваль польської колядки, Міжнародна хореографічна асамблея імені Наталії Скорульської (м. Житомир).

Цікавим прикладом у межах культурної дипломатії є міжнародний культурно-соціальний проєкт «Таємниці України для тебе», започаткований Благодійним фондом «Чисті серцем» (Україна) та Центром української культури в м. Таллінн (Естонія), сутність якого – у залученні громад до створення єдиної бази даних нематеріальної спадщини України: створення єдиної бази видів народних ремесел (особливості, історія походження, покрокова інструкція виготовлення), зібрання рецептів автентичної української кухні (історія походження страв і рецепти їх приготування), популяризація історичних, природних та культурних об'єктів різних регіонів України (легенди, історія створення сіл/міст, цікаві розповіді про історичні й культурні пам'ятки). Зібрана інформація буде впорядкована в унікальних книгах, подарованих Національній бібліотеці України ім. Вернадського, Національній бібліотеці Ватикану, Королівській бібліотеці Великої Британії, бібліотеці Конгресу США. Зі зразків ремісничих витворів, моделей одягу, картин буде зібрана інтерактивна виставкова експозиція з подальшою презентацією в різних дипломатичних установах за кордоном. За результатами проєкту організатори також створять міжнародну онлайн-платформу для українських митців, де розмістять їхні роботи, коротку інформацію про вид ремесла та його особливості, контакти майстрів.

У межах проєкту також буде створено історико-культурні й гастрономічні маршрути регіонами України під назвою: «Зустрінемо, розкажемо, навчимо, пригостимо». Так формуватиметься туристична привабливість локальних територій (окремих громад), а не лише столиці (м. Києва) і давно знаних культурних туристичних центрів України. Представлений проєкт є зразком культурної публічної дипломатії, коли локальні території представляють загальну ідентичність держави для зарубіжної спільноти.



Оскільки мета культурної дипломатії – вплив на рівень і характер контактів із зарубіжними країнами, – вона може відігравати важливу роль у досягненні цілей зовнішньої політики держави й навіть національної безпеки, хоча часто означені можливості використовуються не повною мірою. З огляду на мету, значні можливості культурна дипломатія має на локальному рівні, тобто на рівні громад, які можуть вільно комунікувати в культурному річищі із зарубіжними муніципалітетами й іншими структурами місцевого рівня.

Економічна дипломатія – «найважливіший важіль зміцнення міжнародної конкурентоспроможності країни, отримання конкурентних переваг на світовому ринку» [14, с. 25]. Вона спрямована на захист економічних інтересів країни, сприяння розвитку торговельно-економічних зв'язків, залучення іноземних інвестицій, що передбачає забезпечення сталого розвитку економіки, її соціальну спрямованість, а також взаємовигідне співробітництво між державами. Економічна дипломатія покликана реалізовувати актуальні для України вектори структурних перетворень економіки, актуалізуючи дипломатичні важелі для більш ефективної діяльності держави на зовнішніх ринках.

Прикладом економічної дипломатії на рівні територіальної громади може бути участь Житомирської міської територіальної громади в Європейській енергетичній відзнаці. Разом із європейськими партнерами місто Житомир працює над удосконаленням системи управління місцевою енергетичною політикою з 2015 р. в рамках проєкту «Енергоефективність у м. Житомирі». У 2018 р. місто пройшло зовнішній аудит та отримало Європейську енергетичну відзнаку. У межах відзнаки відбувалася низка офлайн- й онлайн-комунікативних заходів з українськими та зарубіжними громадами, а також обмін досвідом і налагодження партнерства.

На спортивну дипломатію покладається реалізація завдань зовнішньої політики держави на основі організації, проведення й участі в міжнародних спортивних заходах команд, спортсменів, тренерів, а також популяризації їхніх досягнень. Суб'єктами спортивної дипломатії є держави, державні структури у сфері спорту, міжнародні та національні спортивні об'єднання, спортсмени, тренери, фахівці в галузі спорту, засоби масової комунікації, рух уболівальників, бізнес-структури тощо. Різноманітними є форми спортивної дипломатії: Олімпійські ігри, чемпіонати світу і Європи, міжнародні, континентальні, а також регіональні першості, кубкові й товариські зустрічі тощо.

Вивчення явища спортивної дипломатії дає підстави стверджувати, що спорт дійсно відіграє значну роль у міжнародних відносинах. Спор-

тивні події є платформою для комунікації між політиками й звичайними людьми, які мають можливість позбутися стереотипів і сформуванати адекватну думку про ту чи іншу країну. Цей метод творення бренду держави ефективний, адже комунікація відбувається безпосередньо, без участі ЗМІ чи інших каналів зв'язку. Як зазначають Н. Литвиненко та В. Щоткіна, «успішні проекти спортивних організацій гуманітарної, соціальної, культурницької та екологічної спрямованості відомі на весь світ і просувають ідею, що спорт є дієвим механізмом розв'язання різноманітних міжнародних проблем... Тож феномен спортивної дипломатії як явища, що поєднує два способи взаємодії різних акторів із різних країн, має надалі розвиватися теоретично й утілюватися на практиці» [16].

Отже, спорт є дієвим інструментом здійснення політичних, економічних, культурологічних та гуманітарних цілей.

Щодо можливостей спортивної дипломатії на рівні громад можна вказати на місцеві унікальні спортивні заходи за участю зарубіжних команд й окремих учасників та учасниць або ж участь українських місцевих команд в аналогічних заходах за кордоном. Так, третій рік поспіль футбольний турнір пам'яті Дмитра Рудя проходить у Житомирі. У турнірі беруть участь юнацькі футбольні команди U-12 з України, Грузії, Польщі. У 2023 р. Житомир планує прийняти етап чемпіонату Європи з плавання на відкритій воді. Це результат багаторічного досвіду проведення місцевого, а згодом – усеукраїнського турніру «ТЕТЕРІВ OPEN». Ще одним прикладом є щорічний Космічний напівмарафон, у якому беруть участь й іноземці, котрі приїждять до Житомира на навчання з метою туризму тощо, а згодом така участь стає для них традиційною.

Кулінарну дипломатію визначають як частину публічної дипломатії, яка все активніше стає ефективним інструментом, котрий допомагає встановлювати міжнародні зв'язки, налагоджувати діалог і шукати спільні цінності для людей із різних частин світу. Українська національна кухня вже давно завоювала прихильників у всьому світі, чим завдячуємо українській діаспорі, дипломатам, пересічним громадянам, котрі популяризують національні страви та українську кухню загалом.

Кулінарна дипломатія в означеному контексті виступає «інструментом міжкультурного взаєморозуміння між народами, покращення взаємодії й співпраці в міжнародних відносинах. З'ясовано, що кулінарна дипломатія використовується в роз'яснювальних і пропагандистських цілях задля підвищення позитивного іміджу держави» [20].

Наприклад, Міжнародний фестиваль дерунів у м. Коростені (Житомирська область) завжди збирає тисячі гостей з України і зарубіж-

жя. Фестиваль започатковано у 2008 р., у 2015 р. його відвідало понад 30 тисяч людей, а у 2019 р. – уже близько 60 тис. гостей (для порівняння: населення міста Коростеня – близько 65 тис. осіб). Гості були з усіх куточків України, Великобританії, Норвегії, Білорусії, Японії, Польщі, Іспанії, Швейцарії, Америки.

На думку Л. Матлай, «кулінарна дипломатія в епоху глобалізації входить у сферу державно-суспільної комунікації та прагне збільшити дво- й багатосторонні зв'язки між державами шляхом привабливості місцевих продуктів харчування та кулінарного мистецтва, сприяє підвищенню обізнаності й розуміння національної кулінарної культури якомога більшою кількістю людей у світі» [20].

Так, засобами кулінарної дипломатії популяризуються культура та самобутність України, створюється позитивний імідж країни серед іноземних громадян, налагоджуються міжнародні культурні зв'язки, які сприяють економічним й іншим напрямам співпраці.

### **3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Усі напрями публічної дипломатії можуть бути використані в політиці територіальних громад та забезпечувати Україні впізнаваність серед іноземних аудиторій, сприйняття України як самобутньої держави з розвиненими територіями.

Потрібно зазначити, що процес формування позитивного іміджу України у світі потребує тісної координації між державними й недержавними органами, громадськими секторами, культурними, творчими, спортивними індустріями, представниками бізнесу. У цьому переліку належне місце повинна посісти й діяльність територіальних громад у частині зовнішніх зв'язків із зарубіжними країнами, вони теж мають стати одним із суб'єктів публічної дипломатії України. Означений аспект треба враховувати під час формування загальної комплексної національної стратегії публічної дипломатії. Подальші дослідження можуть спрямовуватися як на вивчення можливостей внеску різних суб'єктів публічної дипломатії в процес творення іміджу України на зарубіжній арені, так і формування загальнонаціональної стратегії публічної дипломатії за участю означених суб'єктів.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Leonard, M., Stead, C., & Smewing, C. (2002). *Public Diplomacy*. London: The Foreign Policy Centre. Retrieved from [https://www.files.ethz.ch/isn/20958/Public\\_Diplomacy.pdf](https://www.files.ethz.ch/isn/20958/Public_Diplomacy.pdf).

2. Най, Дж. (2006). Гибкая власть. Москва: Тренды.
3. Cull, N. (2019). *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*. Cambridge: Polity Press. Retrieved from <http://link.library.eui.eu/portal/Public-diplomacy--foundations-for-global/egRpJru7U74/>.
4. Zaharna, R. S. (2010). *Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy after 9 11*. Palgrave Macmillan. Retrieved from [https://uscpublicdiplomacy.org/pdin\\_monitor\\_article/battles-bridges%C2%A0-us-strategic-communication-and-public-diplomacy-after-911](https://uscpublicdiplomacy.org/pdin_monitor_article/battles-bridges%C2%A0-us-strategic-communication-and-public-diplomacy-after-911).
5. Висоцький, О. Ю. (2020). Публічна дипломатія. Дніпро: СПД «Охотнік». Відновлено з <http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1-1-%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F.pdf>.
6. Качинська, Н. О. (2011). Публічна дипломатія як тактика формування привабливого іміджу держави на міжнародній арені. *Вісник Маріупольського державного університету*, 2, 89–95. Відновлено з [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu\\_ip\\_2011\\_2\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ip_2011_2_14).
7. Гуцал, С. А. Публічна дипломатія та стратегічні комунікації: визначення концептуальних основ. Відновлено з [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol\\_n/article/view/2769/2473](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2769/2473).
8. Макаренко, Є. А. (2002). Міжнародні інформаційні відносини. Київ: Наша культура і наука. Відновлено з <https://studfile.net/preview/6343738/>.
9. Опанасюк, О. І. (2017). Особливості сучасної публічної дипломатії. *Гілея: науковий вісник*, 117, 238–243. Відновлено з [http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya\\_2017\\_117\\_63](http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_117_63).
10. Лебедева, М. (2017). Публичная дипломатия: теория и практика. Москва: Аспект Пресс. Відновлено з <https://mgimo.ru/upload/iblock/c2e/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%20%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B8%D0%BF%0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%8F.pdf>.
11. Сербіна, Н. Ф., & Кучмій, О. П. (2011). Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*, 100 (1), 122–131. Відновлено з <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/1667/1578>.
12. Нижник, В. (2004). Економічна дипломатія. Хмельницький: ХДУ.
13. Нижник, В. (2007). Економічна дипломатія та економічна безпека України. Хмельницький: ХНУ.
14. Барановська, В. М. (2012). Роль економічної дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності країни. *Економіка та держава*, 2, 24–26. Відновлено з [http://www.economy.in.ua/pdf/2\\_2012/7.pdf](http://www.economy.in.ua/pdf/2_2012/7.pdf).
15. Процюк, М. В. (2016). Публічна і культурна дипломатія як засіб «м'якої сили» України: запозичені моделі, реальні кроки та стратегічні пріоритети. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*, 23 (2), 21–28. Відновлено з [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau\\_2016\\_23%282%29\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23%282%29_5).

16. Литвиненко, Н. П., Щоткіна, В. І. (2017). Роль спортивної дипломатії у міжнародних відносинах. Відновлено з [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol\\_n/article/view/3089/2773](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3089/2773).

17. Степанов, В. Ю., Бричук, К. Г. (2020). Цифрова дипломатія як інструмент масової комунікації в публічному управлінні. *Вісник НАДУ*, 3, с. 5–10. Відновлено з <http://visnyk-nadu.academy.gov.ua/article/view/216693>.

18. Цифрова дипломатія. *Вікіпедія*. Відновлено з [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0\\_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F).

19. Культурна дипломатія. *Вікіпедія*. Відновлено з [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0\\_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F).

20. Матлай, Л. (2015). Кулінарна дипломатія як різновид публічної дипломатії: нові підходи та концепції. Відновлено з <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4461/matlay.pdf>.

21. Руднева, В. (2013). Публічна дипломатія: теоретичні основи застосування нової інформаційно-комунікаційної технології в державному управлінні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*, 11, 147–153. Відновлено з <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2012-1-18.pdf>.

22. Міністерство закордонних справ України (2021). *Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки*. Відновлено з <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

## REFERENCES

1. Leonard, M., Stead, C., & Smewing, C. (2002). *Public Diplomacy*. London: The Foreign Policy Centre. Retrieved from [https://www.files.ethz.ch/isn/20958/Public\\_Diplomacy.pdf](https://www.files.ethz.ch/isn/20958/Public_Diplomacy.pdf).

2. Nai, Dzh. (2006). *Hybkaia vlast*. Moskva: Trendi (in Russian).

3. Cull, N. (2019). *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*. Cambridge: Polity Press. Retrieved from <http://link.library.eui.eu/portal/Public-diplomacy--foundations-for-global/egRpJru7U74/>.

4. Zaharna, R. S. (2010). *Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy after 9 11*. Palgrave Macmillan. Retrieved from [https://usepublicdiplomacy.org/pdin\\_monitor\\_article/battles-bridges%C2%A0-us-strategic-communication-and-public-diplomacy-after-911](https://usepublicdiplomacy.org/pdin_monitor_article/battles-bridges%C2%A0-us-strategic-communication-and-public-diplomacy-after-911).

5. Vysotskyi, O. Iu. (2020). *Publichna dyplomatia*. Dnipro: SPD «Okhotnik». Vidnovleno z <http://stratcom.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2020/07/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87.%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1-1-%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F.pdf>. (in Ukrainian).

6. Kachynska, N. O. (2011). Publichna dyplomatiia yak taktyka formuvannia pryvablyvoho imidzhu derzhavy na mizhnarodnii areni. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu*, 2, 89–95. Vidnovleno z [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd\\_u\\_ip\\_2011\\_2\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd_u_ip_2011_2_14) (in Ukrainian).

7. Hutsal, S. A. Publichna dyplomatiia ta stratehichni komunikatsii: vyznachennia kontseptualnykh osnov. Vidnovleno z [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol\\_n/article/view/2769/2473](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2769/2473) (in Ukrainian).

8. Makarenko, Ye. A. (2002). Mizhnarodni informatsiini vidnosyny. Kyiv: Nasha kultura i nauka. Vidnovleno z <https://studfile.net/preview/6343738/> (in Ukrainian).

9. Opanasiuk, O. I. (2017). Osoblyvosti suchasnoi publichnoi dyplomatii. *Hileia: naukovyi visnyk*, 117, 238–243. Vidnovleno z [http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya\\_2017\\_117\\_63](http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_117_63) (in Ukrainian).

10. Lebedeva, M. (2017). Publichnaia dyplomatiia: teoriia y praktyka. Moskva: Aspekt Press. Vidnovleno z <https://mgimo.ru/upload/iblock/c2e/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%20%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%8F.pdf> (in Ukrainian).

11. Serbina, N. F., & Kuchmii, O. P. (2011). Kulturna dyplomatiia yak instrument zovnishnoi polityky suchasnoi yevropeiskoi derzhavy. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, 100 (1), 122–131. Vidnovleno z <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/view-File/1667/1578> (in Ukrainian).

12. Nyzhnyk, V. (2004). Ekonomichna dyplomatiia. Khmelnytskyi: KhDU (in Ukrainian).

13. Nyzhnyk, V. (2007). Ekonomichna dyplomatiia ta ekonomichna bezpeka Ukrainy. Khmelnytskyi: KhNU (in Ukrainian).

14. Baranovska, V. M. (2012). Rol ekonomichnoi dyplomatii u zovnishnoekonomichnii diialnosti krainy. *Ekonomika ta derzhava*, 2, 24–26. Vidnovleno z [http://www.economy.in.ua/pdf/2\\_2012/7.pdf](http://www.economy.in.ua/pdf/2_2012/7.pdf) (in Ukrainian).

15. Protsiuk, M. V. (2016). Publichna i kulturna dyplomatiia yak zasib «miakoi syly» Ukrainy: zapozycheni modeli, realni kroky ta stratehichni priorytety. *Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy*, 23 (2), 21–28. Vidnovleno z [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau\\_2016\\_23%282%29\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23%282%29_5) (in Ukrainian).

16. Lytvynenko, N. P., Shchotkina, V. I. (2017). Rol sportyvnoi dyplomatii u mizhnarodnykh vidnosynakh. Vidnovleno z [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol\\_n/article/view/3089/2773](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3089/2773) (in Ukrainian).

17. Stepanov, V. Yu., Brychuk, K. H. (2020). Tsyfrova dyplomatiia yak instrument masovoi komunikatsii v publichnomu upravlinni. *Visnyk NADU*, 3, p. 5–10. Vidnovleno z <http://visnyk-nadu.academy.gov.ua/article/view/216693> (in Ukrainian).

18. Tsyfrova dyplomatiia. Vikipediia. Vidnovleno z [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0\\_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F) (in Ukrainian).

19. Kulturna dyplomatiia. Vikipediia. Vidnovleno z [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0\\_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%96%D1%8F) (in Ukrainian).

20. Matlai, L. (2015). Kulinarna dyplomatiia yak riznovyd publichnoi dyplomatii: novi pidkhody ta kontseptsii. Vidnovleno z <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-pa->

per/2017/jun/4461/matlay.pdf (in Ukrainian).

21. Rudnieva, V. (2013). Publichna dyplomatiia: teoretychni osnovy zastosuvannia novoi informatsiino-komunikatsiinoi tekhnolohii v derzhavnomu upravlinni. *Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*, 11, 147–153. Vidnovleno z <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2012-1-18.pdf> (in Ukrainian).

22. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. (2021). Stratehiia publichnoi dyplomatii Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy na 2021–2025 roky. Vidnovleno z <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (in Ukrainian).

*Матеріал надійшов до редакції 15.04.2022 р.*

УДК 378.4.09(477.82)ВНУ:001.89

**Наталія Коцан,**

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,  
Волинський національний університет імені Лесі Українки,  
[kotsan.natalia@vnu.edu.ua](mailto:kotsan.natalia@vnu.edu.ua)  
ORCID ID: 0000-0002-8157-5070

**Роман Коцан,**

доктор політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,  
Волинський національний університет імені Лесі Українки,  
[kotsan.roman@vnu.edu.ua](mailto:kotsan.roman@vnu.edu.ua)  
ORCID ID: 0000-0002-6661-3729  
DOI

## **НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ПОЛЬЩІ ВОЛИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

У статті розглянуто питання створення у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (ВНУ імені Лесі Українки) лабораторій, центрів, інститутів. Розкрито історію започаткування діяльності Інституту Польщі ВНУ імені Лесі Українки. Виокремлено пріоритетні завдання його діяльності, серед яких – заснування